

А. Лесневская. ПРОФЕССИОНАЛЬНО-ОРИЕНТИРОВАННАЯ СРЕДА КАК УСЛОВИЕ ФОРМИРОВАНИЯ КОМПЕТЕНТНОСТИ СПЕЦИАЛИСТА (НА ПРИМЕРЕ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ПОДГОТОВКИ ТЕЛЕРЕПОРТЕРА)

В статье рассматривается профессионально-ориентированная среда как педагогическое условие формирования компетентности будущего специалиста и обоснование целесообразности ее создания в процессе профессиональной подготовки телевизионных репортеров; рассмотрена сущность этой среды, ее структура и составляющие; профессиональное мышление рассматривается как важная составляющая компетентности будущего специалиста; как пример обучения в пространстве профессионально-ориентированной среды рассматриваются конкретные формы учебной деятельности будущих телерепортеров в университете.

Ключевые слова: профессиональная компетентность; профессиональная подготовка телерепортера; профессионально-ориентированная среда; активные методы обучения.

A. Lisnevskaja. PROFESSIONALLY ORIENTED ENVIRONMENT AS A CONDITION FOR FORMATION OF SPECIALISTS' COMPETENCE (IN THE CONTEXT OF TRAINING OF TELEVISION REPORTERS)

Strengthening of cognitive and informational foundations in the modern world are not covered by the traditional concept of professional qualification, so the concept of competence becomes more adequate. The article deals with professionally oriented environment as a pedagogical condition for formation of future specialists' competence and provides rationale for its creation in the process of training of television reporters.

One of the components of future specialists' competence is professional thinking. It should be formed in a specially organized learning environment filled with meaningful professionally oriented content meeting the requirements of professional training.

Professionally-oriented environment has a task-oriented nature (formation of professional competence and thinking) based on the development and implementation of active forms and methods of learning into the training process. In this case the role of the teacher changes from the information source to students' assistant and sometimes co-author within the learning process.

The specific forms of training of future television reporters at the university are considered as an example of the use of active training methods in the space of a professionally-oriented environment: problem solving lecture, practical seminar, lecture-discussion.

Keywords: professional competence; professional training of television reporters; professionally oriented environment; active methods of teaching.

Рецензенти

Зюзіна Т. О. – д. п. н., проф.

Бровко О. О. – д. філ. н., проф.

Стаття надійшла до редакції 27.03.15

Прийнято до друку 31.04.15

УДК 614.23/.254

Ю. І. Колісник-Гуменюк

ORCID ID 0000-0001-8047-9143

В. В. Гуменюк

ORCID ID 0000-0003-2736-3875

ОСОБИСТІСНА ХАРАКТЕРИСТИКА МЕДИЧНОГО ПРАЦІВНИКА

У статті розглядаються завдання сучасної медичної освіти, з'ясовується взаємозв'язок між навчальними і виховними завданнями медичного закладу як основою формування професіоналізму медичного фахівця. Після проведеного аналізу наукових праць було встановлено, що при професійній підготовці фахівців у медичній галузі необхідно враховувати не лише формування системи знань, умінь, навичок, але й розвивати їх особистісні якості, які відповідають вимогам майбутньої професійної діяльності. Медична освіта ставить за мету формування особистісних якостей майбутніх медиків, залучаючи їх до усвідомлення та пізнання гуманістичних й загальнолюдських цінностей.

Ключові слова: гуманізм; медична освіта; медичний працівник; професійно-етична культура; толерантність.

Вступ. Професійна освіта покликана готувати людину до життя на різних рівнях – галузевому, регіональному, національному, європейському, глобальному. Важливо навчити

фахівця співіснуванню й співпраці з іншими людьми та суспільними інституціями, виробляти вміння запобігати та врегульовувати різноманітні конфлікти з дотриманням принципів толерантності, плюралізму, діалогу. Оволодіння здібностями до гуманістично орієнтованої взаємодії має стосуватися як мікросоціального, так і макросоціального рівня. Громадяни України мають бути готовими до повноцінного спілкування зі світом, конструктивної співпраці з громадянами й організаціями інших країн, що не виключає активного відстоювання національних інтересів. В умовах глобалізації актуалізується завдання зміцнення внутрішньонаціональних, громадянських зв'язків, патріотичного єднання народу, а отже, вироблення відповідних почуттів, починаючи з дитячого віку. При цьому є важливим, щоб нація об'єднувала індивідів на засадах громадянського суспільства, яке ґрунтується на їхній особистісній – економічній, правовій і духовній – самостійності. Формування української національної ідентичності є важливим завданням освіти й виховання.

Актуальність окресленої проблеми зумовлена низкою суперечностей, які існують в медичній освіті: між сучасними вимогами суспільства до рівня медичного обслуговування й недостатнім рівнем професійно-етичної культури медиків; необхідністю підвищення якості підготовки випускників медичних закладів і неможливістю досягти цього тільки традиційними методами навчання. Подолання цих суперечностей можливе за умов удосконалення медичної освіти. Оперативність і гнучкість системи професійної підготовки медиків значною мірою залежить від ефективності навчально-виховного процесу.

Мета дослідження: проаналізувавши наукові праці показати, що професійна підготовка майбутніх медичних фахівців ставить за мету не лише формування системи знань, умінь, навичок, розвиток особистісних якостей, що відповідають вимогам майбутньої професійної діяльності, а й розвиток самої особистості, що передбачає залучення її до системи гуманістичних, загальнолюдських цінностей.

Успішне професійне становлення фахівця вимагає розвиненої особистісної, професійної (предметної) та соціальної рефлексії, а також сформованості на її базі конструктивної професійної самосвідомості, яка передбачає творче ставлення до аксіології та феноменології фаху, особистісну самореалізацію, вміння втілювати власні переконання в професійній діяльності. Сучасні реалії потребують фахівців, що не лише опанували професійні знання та вміння в межах обраної спеціальності, а й мають розвинений інтелект, сформовані професійно-особистісні якості, власні погляди на професію та своє місце в ній, керуються відповідними ціннісними орієнтаціями, прагнуть до постійного безперервного самовдоско-

налення, що є основою для успішного вирішення життєвих і професійних проблем.

Аналіз досліджень і публікацій. З проблем професійної підготовки майбутніх медиків виконано низку досліджень, зокрема питання медичної етики розглянули Ю. Віленський, Н. Касевич, В. Москаленко, Н. Пасечко, М. Попов, І. Сенюта та ін.; окремі аспекти гуманізації медичної освіти досліджували А. Алексеєнко, Р. Глаголь, В. Звягіна, Н. Зінченко, В. Кравченко, М. Кривоносів, Л. Кустарьова, М. Міхалін, Е. Ніколишина, Т. Петрушанко, С. Тихолаз, А. Циганенко та ін.; проблеми виховання гуманності у майбутніх медиків висвітлені у працях О. Андрійчук, Т. Дем'ячук, А. Остапенка; питання медичної деонтології опрацювали Є. Вагнер, М. Васильєва, В. Вербицький, О. Грандо, Ю. Кундієв, Л. Переймибіда, Л. Пиріг, Є. Чазов, Г. Царгородцев.

Формування морально-етичних цінностей у майбутніх фахівців медичного профілю. Від медичних працівників, окрім розвиненої професійної компетентності, вимагається високий рівень професійно-етичної культури та професійно значущих психологічних якостей, окрім здатності до самовдосконалення – спроможності зберігати й примножувати морально-етичні притаманні медику погляди та переконання. Після закінчення навчального закладу освітня діяльність випускника має трансформуватись у професійну з відповідною конкретизацією потреб, мотивів, цілей, засобів і результатів.

Професійна культура працівників медичного профілю має певні особливості, оскільки спрямована на обслуговування людей і задоволення їхніх потреб. Суспільна значущість і складність професійних обов'язків медичних працівників вимагає високого рівня їхньої професійної підготовки, фундаментальних знань з теорії та практики медицини, опанування навичок, тактики, відповідних методів та прийомів медичної діяльності. Медичний працівник має бути освіченим, конкурентоздатним, мобільним, самостійним у прийнятті рішень, відповідальним за результати своєї діяльності, гармонійно розвиненої, володіти науковим стилем мислення, уявленнями про природничо-наукову картину світу, розвивати екологічне мислення, усвідомлювати свою подальшу діяльність в умовах високотехнологічного суспільства в гармонії з навколишнім середовищем, засвоїти методи наукового пізнання й формування наукового світогляду.

Медичні працівники повинні також усвідомлювати покладену на них відповідальність, бути доброзичливими, уважними до хворого, привітними і витриманими. Важливою є зацікавленість медичного фахівця своєю професією, любов до неї, терпіння і цілеспрямованість, поєднання рішучості з обачливістю.

Довіряючись медикові, хворий чекає від нього прояву вищих моральних якостей, хоче бачити в ньому зосередження моральних чеснот і насамперед співчуття, виключну сумлінність і самодисципліну, чесність і високу майстерність, вправність, серйозне ставлення до своєї справи і здатність до самозречення. Наявність цих якостей є моральною гарантією, основою для довіри й авторитету. Гуманізм медичного працівника збігається з соціальною функцією медицини і втілений у моральній ідеї та почуттях. Він виявляється в активному, вільному прагненні присвятити себе хворим і, долаючи труднощі, використати усі можливості для відновлення й охорони здоров'я людей, не спричиняючи водночас їхніх додаткових страждань діями і словами.

У зв'язку з цим зазначимо, що формування особистості майбутнього медика передбачає: гуманістичне поєднання професійного становлення з формуванням високоморальних рис громадянина України; формування всебічно розвиненої, високоосвіченої, соціально активної особистості, здатної до самовдосконалення та самореалізації, виховання у неї почуття відповідальності, високої духовності; формування цінностей у процесі усвідомлення своїх інтересів та переваг; знання джерел і рушійних сил самовизначення особистості; запобігання негативному впливу на свідомість студентів інформації, яка містить елементи жорстокості, бездуховності; впровадження у свідомість молодих людей переваг здорового способу життя, формування національної культури, соціально активної, здорової та духовно багатой особистості.

Медична етика вимагає від особистості постійної роботи над собою не тільки в суто професійному, а й у моральному плані. Медик зобов'язаний докласти всіх зусиль для того, щоб вилікувати хворого або полегшити його страждання незалежно від національної чи релігійної належності, суспільного становища, політичних поглядів пацієнта, не зважаючи на труднощі, а якщо це необхідно, то й на власні інтереси. Це твердження визначає надзвичайну суспільну значущість медичної діяльності, від якої залежить доля людини, її життя та здоров'я (Колісник-Гуменюк Ю. І., 2011, с.23-32). Медик зобов'язаний до останньої секунди боротися за життя хворого, роблячи все можливе й неможливе навіть у ситуації, яку теоретично вважають безнадійною.

Розглядаючи моральну культуру медиків, можемо тлумачити її як єдність професійної культури і професійної моралі. Залучення майбутніх медиків до свідомого виконання морально-етичних норм через розуміння духовних цінностей сприятиме кращому здійсненню їхньої професійної місії (Плахотнік А. М., 2000, с. 279). Одним із складних і досить болісних питань медичної етики є ступінь відвертості з пацієнтом: чи слід говорити хворому правду про його стан, невиліковність хвороби, неминучість трагічного результату тощо. Оскільки медична етика в різних

країнах формується під сильним впливом місцевих національно-культурних традицій, відповіді на ці питання також дуже різні. У нашому суспільстві прийнято вважати, що медичний працівник не повинен говорити хворому про його страшну недугу, неминучість смерті. Навпаки, він зобов'язаний усіляко підтримувати віру у видужання, щоб не додавати до фізичних страждань людини ще й страждань душевних.

Серйозні моральні проблеми виникають і у зв'язку з дедалі поширюваною практикою трансплантації людських органів, коли перед медиком постає завдання точного визначення того, чи є донор мертвим, а чи він ще живий, і чи не буде порятунок однієї людини фактичним убивством іншої, тим більше, що медична етика вимагає боротися за життя хворого до останньої секунди, незважаючи на безнадійність ситуації. Нині визнано, що в таких випадках пріоритет має належати інтересам донора, а не реципієнта.

Також із професійно-етичними питаннями тісно пов'язана проблема евтаназії, коли невиліковно хворому для припинення його страждань прискорюють смерть шляхом медикаментозного впливу на його власне прохання.

Таким чином, робота медика вимагає не лише глибоких знань, а й повної віддачі моральних і фізичних сил, і, на жаль, не завжди закінчується успіхом. З огляду на специфіку самої професії медична етика є необхідною й невід'ємною стороною професійної спроможності. Ще з часів Гіппократа вважалося, що той, хто не є хорошою людиною, не може бути хорошим медиком. Його моральна чистота завжди ставилася в один ряд з рівнем професійної ерудиції та інтелектом. Саме гуманістична спрямованість особистості медика допомагає йому долати втому, постійно вдосконалювати свої професійні знання, відточувати діагностичні прийоми, виробляти творче клінічне мислення. Відсутність тих якостей, котрих вимагає медична етика, є свідченням професійної непридатності майбутнього медика.

Особливості медичної діяльності визначають специфічні вимоги до особистісних якостей медичного працівника, таких як альтруїзм і самодисципліна. Медичний фахівець має не лише виявляти свої моральні якості, а й впливати через них на інших, відображати моральні обов'язки, ставлення до колег, до партнерів, до членів суспільства, усвідомлювати свою моральну відповідальність і проявляти готовність виконувати свої професійні обов'язки. Поняття професійного обов'язку, професійної відповідальності, професійної совісті перетинаються з іншими, близькими за походженням: професійна честь, професійна гідність, професійна справедливість, професійний такт і поєднуються між собою.

Важливою особистісною характеристикою медичного працівника вважається вміння володіти

собою, стримувати негативні емоції. Дослідження психологічних умов становлення професійної ідентичності майбутніх медичних сестер (Попіль М.І., Галян І.М., 2008, с.130-141) виявило, що психологічними протипоказаннями для оволодіння медичною професією є прагнення до збереження власного спокою, байдужість, неухважність, безвідповідальність, а також низький рівень сформованості інших професійно значущих якостей. Байдужість до хворого, халатність, відсутність самоконтролю і самокритики абсолютно несумісні з професією медика. У роботі медичних працівників неприпустимі самовпевненість і зарозумілість, адже в інтересах хворого треба виявляти максимум такту і самодисципліни. Однак це почуття не повинне переходити в сентиментальність, яка стане на заваді зібраності, активності у боротьбі за здоров'я, а нерідко й життя хворого. Однією з основних рис характеру медичного фахівця має бути чесність із самим собою, що свідчить про прагнення фахівця до самовдосконалення на основі самоаналізу професійної діяльності. Аморальним людям має бути закритий доступ до цієї особливої сфери людського буття, якій потрібні люди чесні, самовіддані, здатні до самопожертви та милосердя. У цьому контексті зауважимо, що одним із головних завдань медичної освіти є збереження шляхетних етичних традицій медицини.

Для медика-гуманіста його пам'ять, спостережливість, логічне мислення набувають особливою особистого сенсу, стають невід'ємними якостями і засобом самоствердження. Людинолюбство допомагає йому стати психологом і педагогом стосовно хворого, підказує правильний вихід зі складної ситуації, виводить зі стану депресії у випадку неминучих професійних невдач і помилок.

У всі часи вимоги до культури медиків (загальної та професійної) залишалися дуже високими не тільки тому, що вони належать до найбільш освіченої та культурної верстви населення, а й тому, що їхній професійний успіх багато в чому залежить від культури спілкування з пацієнтами, колегами тощо. Будь-яка невідповідність до цього стереотипу поведінки викликає здивування, розчарування і навіть обурення суспільства. Тому важливим елементом особистості кожного медика є його мовленнєва культура. Від мистецтва спілкування багато в чому можуть залежати і наслідки лікування. Як доводить медична практика, слово і ранило, і лікує, словом можна зашкодити, а можна врятувати. З огляду на це медичному персоналу повинні бути властиві культура мови й мовлення, що передбачає вміння добирати мовностилістичні засоби і прийоми відповідно до умов і мети спілкування, передаючи певний психо-культурний контекст. Це є стрижнем, на який нанизуються професійно-етичні знання та вміння фахівця.

Сила слова іноді не може зрівнятися із дією навіть найефективніших засобів лікування. Пацієнт

має повагу і довіру до медичного фахівця, якщо той володіє вмінням переконувати. Звичайно, користуватися словом потрібно обережно, доброзичливо. Необхідно знати що, кому, коли і як говорити, враховувати психологічні особливості хворого, його стан, діагноз, характер хвороби. Отже, спілкування відіграє одну з першорядних ролей у професії медика, а компетентність у спілкуванні розглядається як система внутрішніх ресурсів, необхідних для побудови ефективної професійної комунікації.

Висновки. Спираючись на викладене, пропонуємо сукупність вимог до професійно-етичної культури майбутніх фахівців медичного профілю у вигляді ціннісних орієнтацій, які можна поділити на три групи особистісні, медико-професійні, соціально значущі.

Зважаючи на специфіку професії, у структурі професійно-етичної культури медика важко відокремити професійні складові від морально-етичних. Запропоновані три основні групи теж доволі умовні, деякі з них дуже місткі. Зокрема, особистісна самореалізація медика передбачає: вміння втілювати власні переконання у професійній діяльності, наявність власних поглядів на професію та своє місце в ній, спроможність зберігати і примножувати морально-етичні погляди та переконання, прагнення постійно вдосконалювати фахові знання й навички, підвищувати свій культурний рівень, вимогливість медика до себе, відповідальність, наполегливість. Гуманістична спрямованість особистості розкривається у високій духовності, людяності й людинолюбстві, здатності до співчуття та співпереживання. Професійно значущі психологічні якості виражаються передусім у здатності орієнтуватися у складних клінічних ситуаціях, спроможності ефективно вирішувати професійні завдання, протистояти психологічним труднощам. Доброзичливість передбачає привітність і уважність до хворого, дбайливість, бажання бути прикладом для наслідування, заохочувати чи втішати пацієнтів, вміння добирати необхідний стиль спілкування. Колегіальність проявляється у володінні технологіями професійної взаємодії та взаємодопомоги, вимогливості до себе й до інших, уміннях: працювати в команді, тактовно звернути увагу колег на їхні недоліки, адекватно сприйняти зауваження щодо своєї особи.

Фундаментальними етичними вимогами, які визначають професійно-етичні якості медичних працівників, є: моральний обов'язок, честь і гідність медика, відповідальність, справедливість, медична тактовність, толерантність тощо. Реальним виявом сформованості професійної етики медика є здатність конструктивно будувати стосунки з різними категоріями людей, з якими він спілкується (пацієнти та їхні родичі, колеги, лікарі, адміністрація медичних закладів тощо).

Таким чином, професійно-етична культура медичного працівника відрізняється складністю й багатомірністю, виступає як предмет, засіб і ре-

зультат навчальної та професійної діяльності, у процесі якої засвоюються й поширюються певні специфічні категорії цінностей. Вона проявляється у таких аспектах: «ставлення до себе», «ставлення до пацієнтів», «ставлення до колег» і «ставлення до суспільства» і потребує врахування різних психологічних стилів діяльності

Критеріями та показниками сформованості професійно-етичної культури є певні якості особистості та поведінка медичних працівників, узгоджена з вимогами професійно-етичних правил. Дослідники пропонують такі основні критерії професійно-етичної культури: міра наближення за змістом і пріоритетами до професійно-етичних цінностей, яка характеризує рівень професійно-особистісного розвитку; узгодженість поведінки до стандартів професійно-етичної діяльності, визначеними вимогами до медичного працівника; наявність якостей, які характеризують професійно-етичну культуру медичного працівника і які проявляються у професійній діяльності; міра креативності в реалізації професійно-етичних цінностей; наявність показників прояву професійно-етичної культури (Пономаренко О. В., 2001, с. 6-7). Показниками сформованості професійно-етичної культури майбутнього медичного працівника є: наявність стійкої мотивації до розвитку та вдосконалення власної нормативної професійної поведінки студентів, що визначає їхню професійну спрямованість на здійснення медичної діяльності; сформованість пізнавального інтересу до проблем медичної етики та деонтології (нормативної професійної поведінки); сформованість особистісно, професійно та соціально значущих якостей, необхідних для

нормативного виконання професійних обов'язків; сформованість деонтологічних знань студента про професійну поведінку в різних ситуаціях медичної діяльності: у взаємовідносинах з пацієнтами, колегами, суспільством; сформованість умінь і навичок нормативної професійної поведінки в галузі практичної діяльності в медичних установах (Переймибіда Л. В., 2008, с. 12, 15).

Сформованість професійно-етичної культури медичного працівника органічно поєднує моральну свідомість (ціннісно-змістовий аспект), моральну діяльність (емоційно-діяльнісний аспект) та моральні відносини (комунікативно-соціальний аспект). Комплексність поняття професійно-етичної культури медика виявляється в тому, що критеріями її формування є не лише знання (освіченість), а сформовані на основі знань переконання: моральна зрілість медичного працівника полягає в єдності емоційного та практичного аспектів його діяльності.

У структурі професійно-етичної культури фахівця дослідники виділяють чотири компоненти: аксіологічний, який дозволяє розкривати професійно-етичну культуру як сукупність певних цінностей; технологічний, що виступає як сукупність способів і засобів діяльності персоналу; *творчий*, який є свідченням прояву креативності працівника, та *особистісний* – розкриває професійно-етичну культуру як специфічний спосіб реалізації сутнісних сил людини.

Від медичного працівника вимагається, крім професійної обізнаності, наявність відповідних етичних якостей, усвідомлення морально-правової відповідальності тощо. Лише медик, який має високий рівень професійно-етичної культури, зможе реалізувати своє покликання на належному рівні.

Література

1. **Попіль М.І., Галян І.М.** Психологічні умови становлення професійної ідентичності майбутніх медсестер / М.І. Попіль, І.М. Галян // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія психологічна: [зб. наук. праць / голов. ред. В.Л. Ортинський]. – Львів: ЛьвДУВС, 2008. – Вип. 1. – С. 130 – 141.
2. **Колісник-Гуменюк Ю. І.** Концептуальні основи формування професійно-етичної культури майбутніх медиків / Юлія Колісник-Гуменюк // Педагогіка і психологія професійної освіти. – 2011. – № 5. – С. 23–32.
3. **Переймибіда Л. В.** Організаційні засади діяльності педагогічного колективу з розвитку деонтологічної культури учнів медичного ліцею : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.01 «Загальна педагогіка та історія педагогіки» / Л. В. Переймибіда – К., 2008. – 21 с.
4. **Плахотнік А. М.** Формування моральної культури засобами мистецтва в процесі підготовки лікарів / А. М. Плахотнік // Сучасні проблеми підготовки фахівців у вищих навчальних медичних та фармацевтичних закладах України : матеріали доповідей науково-методичної конференції. – Луганськ, 2000. – С. 279.
5. **Пономаренко О. В.** Формування професійно-етичної культури соціального педагога : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.05 «Соціальна педагогіка» / О. В. Пономаренко. – К., 2001. – 20 с.

References

1. **Popil' M.I., Halyan I.M.** Psychological conditions of professional identity development of future nurses // Scientific Bulletin of the Lviv State University of Internal Affairs. A psychological series: [Collection of scientific works / Main Editor – V.L. Ortyns'kyi]. – Lviv: LvDUVS, 2008. – Vol. 1. – P. 130 – 141. (in Ukrainian)

2. **Kolisnyk-Humenyuk Yu. I.** Conceptual bases of formation of professional and ethical culture of future medical workers // Pedagogy and Psychology of Professional Education. — 2011. — N5. — P. 23–32. (in Ukrainian)
3. **Pereymybid L. V.** Organizational principles of activity of pedagogical collective directed on development of deontological culture of students of Medical Lyceum : Abstract of PhD's thesis ; specialty 13.00.01 «General Pedagogics and History of Education». — Kyiv, 2008. — 21 p. (in Ukrainian)
4. **Plakhotnik A. M.** Formation of moral culture by means of art in the process of training of physicians // Contemporary problems training of specialists in higher education medical and pharmaceutical institutions of Ukraine : Materials of scientific-methodical conference. — Luhans'k, 2000. — P. 279. (in Ukrainian).
5. **Ponomarenko O. V.** Formation of professional and ethical culture of social pedagogue : Abstract of PhD's thesis ; specialty 13.00.05 «Social pedagogy». — Kyiv, 2001. — 20 p. (in Ukrainian)

Ю. И. Колишник-Гуменюк, В. В. Гуменюк. ЛИЧНОСТНЫЕ ХАРАКТЕРИСТИКИ МЕДИЦИНСКОГО РАБОТНИКА

В статье рассматриваются задачи современного медицинского образования, выясняется взаимосвязь между учебными и воспитательными задачами медицинского учреждения как основой формирования профессионализма медицинского специалиста.

После проведенного анализа научных работ было установлено, что при профессиональной подготовке специалистов в области медицины необходимо учитывать не только формирование системы знаний, умений, навыков, но и развивать их личностные качества, которые соответствуют требованиям будущей профессиональной деятельности. Медицинское образование ставит целью формирования личностных качеств будущих медиков, привлекая их к осознанию и познанию гуманистических и общечеловеческих ценностей.

Ключевые слова: гуманизм; медицинский работник; медицинское образование; профессионально-этическая культура; толерантность.

Yu. Kolisnyk-Humenyuk, V. Humenyuk. PERSONALITY CHARACTERISTICS OF MEDICAL WORKER

In the article there is viewed the problem of modern medical education, it is finding out for the relationship between training and educational objectives at medical establishment as forming basis for professionalism of medical specialist.

After the analysis of scientific works was found that during the training of professionals in the medical field should take into account not only the formation of a system of knowledge and skills, but also develop their personality qualities that meet the requirements of future professional activity. Medical education directed at the personality traits of future physicians, involving them in awareness and knowledge of humanistic and universal values.

The social significance and complexity of professional duties of medical workers requires a high level of their training, fundamental knowledge of the theory and practice of medicine, acquisition of skills and techniques of medical practice. Health professionals should be educated, competitive, mobile and independent in making decisions, responsible for their activities, harmoniously developed, to own scientific style of thinking, to see a natural-scientific picture of the world, to develop ecological thinking.

Healthcare workers should also realize the responsibility placed on them, to be friendly, attentive to the patient, hospitable and restrained. An important are interest by the health professional in their profession, loving it, patience and dedication, combination of firmness with carefulness.

Features of medical practice determine specific requirements for personal qualities health professionals, such as altruism and self-discipline. Medical specialists must not only express their moral qualities, but also influence on others, reflect moral obligations attitude towards colleagues, partners, members of society, aware their moral responsibility and show willingness to carry out their duties. The concept of professional duty, professional responsibility, professional conscience intersect with other relative by origin positions, such as professional honor, professional dignity, professional justice, professional tact and are combined with each other.

Keywords: health worker; humanism; medical education; professional and ethical culture; tolerance.

Рецензенти

Литвин А.В. – д. п. н., проф.

Чаплик В. В. – к.п.н, доцент

Стаття надійшла до редакції 13.03.15

Прийнято до друку 23.04.15